

Vážení diváci,

setkáváme se na druhém soutěžním večeru Voskovcovy Sázavy. V zákulisí jsou již připraveni ochotníci z Divadla Stodola Jiříkovic.

Vy ale nyní, spolu s Vosk(n)ovinami, máte příležitost ohlédnout se za představením, které divadelní přehlídku minulý pátek zahajovalo. „Její pastorkyňa“ v podání pražského Divadla Máje nasadila latku opravdu vysoko, neboť zabodovala u diváků a získala si i odbornou porotu. Hodnocení dvou ze tří porotců si můžete přečíst na titulní straně.

Letošní novinkou Vosk(n)ovin je rubrika „Rozhovor na pokračování...“ V tom prvním, se Zdeňkou Kotzotovou, se vrátíme až k počátkům Voskovcovy Sázavy.

Co bylo porotou vysloveno a nemělo by zapadnout, tentokrát k představení „Její pastorkyňa“

Oldřich Randula

„Její pastorkyňa“ je poměrně ponurým příběhem z konce 19. století, kdy tehdejší doba a lidé měli svá tabu, společností neakceptované jevy a extrémní řešení pro případy výskytu těchto jevů. V „Její pastorkyni“ jde o nemanželské dítě jako o společensky nepřijatelný jev, a o tajnou vraždu tohoto dítěte jako extrémní řešení, jež má zúčastněné uchránit před hanbou, odsouzením a exkomunikací. Ale nemyslím si, že bych se měl nořit do analýzy předlohy nebo se zamýšlet nad poselstvím díla – mně jde spíše o to, jak se souboru podařilo s touto látkou pracovat.

Před představením jsem si kladl otázky. Proč si toto dílo vůbec zvolili? Co to dnes komu může říct? Nač oprašovat neaktuální témata? Bude se soubor snažit původní pojetí modernizovat a přiblížit současnosti, což mne naplňovalo obavami? Nebude to představení nudné, když už je tak „ohrané“? Nebude to pro režiséra nebo herce „přešlap“?

Divadelníkům z Máje Praha se však naprosto podařilo dosáhnout cíle: svým pojetím, zcela klasickým a pracujícím toliko s upraveným textem, svými skvělými hereckými výkony, jednoduchou scénou, sladěnými kostýmy, bezchybným hudebním doprovodem a dokonale ponorou atmosférou trvajícím po celé představení, umožnili divákovi soustředit se ne na poměrně jednoduchou tragickou zápletku, ale spíše na lidské city a pocity, na jejich strachy a předsudky, na to, jakých činů jsme schopni ve své omezenosti, zanedbanosti, nesnášenlivosti, ale i ve svém strachu a ponížení či pod vlivem jiných, ctihodných i zavržených pohnutek.

Podařilo se jim vtáhnout diváky do děje – a to je z mého pohledu klíčové. Jak je zřejmé – i mě dokázali přimět sledovat vývoj událostí a vyhodnocovat charakter postav a jejich činů, namísto zapisování poznámek o chybkách nebo sledování času. A mít na konci představení jen velmi málo poznámek v mém bloku – to značí výrazný úspěch (*smích*).

Za mě tedy potlesk a dík za skvělé otevření letošní Voskovcovy Sázavy.

Václav Veselý

Po celou dobu plynulo představení „Její pastorkyňa“ s naprostým tichem diváků v hledišti. Nepřišlo jich mnoho. Možná ze strachu. Ze strachu z děje ponurého příběhu? Ne, ne. Spíš ze strachu z proticovidových opatření a nejisté koronavirové situace. A pak se to stalo! Byl konec a strhl se frenetický potlesk. A hodně upřímný. Vděčný. Uctivý. Šedesát dlaní bylo tak hlasitých, protože vyjadřovaly díky protagonistům prvního soutěžního představení 20. ročníku Voskovcovy Sázavy, přehlídky hudebních divadel. Najevo to diváci dali i hlasováním, kdy v krabíčkách s nápisy „nelíbilo“ a „líbilo s výhradami“ pořadatelé nenašli ani jeden lístek.

Z Kutné Hory jsme v ten večer byli v sázavském divadle vlastně dva. Já v porotě a duch autorky Gabriely Preissové, která se v Kutné Hoře před 158 lety narodila. A její rukopis byl v inscenaci cítit i po tak drahé době. I když je téma nemanželského dítěte a svobodných matek samoživitelek také soudobá záležitost, a to poměrně častá, na dědině to býval tehdy hřích hodný opovržení. Pro uvědomění si posunu doby, tehdejší morálky a dnešních společenských konvencí bylo příjemné sledovat takový příběh „pro pamětníky“. Jsem za to vděčen a děkuji Jaroslavu Kodešovi, že při úpravě textu a režii nesáhl po soudobém ztvárnění, ale zachoval situace včetně slováckého nářečí, ponurosti,

dramatičnosti. A herci pod jeho vedením to zvládli na výbornou. Udržet se v tomto módu muselo být náročné i na soustředění a psychiku. Mnoho srandy při zkouškách asi nezažívali. Po představení jsem se herců ptal, jestli při studování inscenace netrpěli depresemi a jak se po zkouškách emočně kurýrovali. Popsali mi to už s humorem. Po čtyřech desítkách repríz není divu.

Přes to celkem vysoké číslo aktéři drží nastavené tempo a dělají poctivé herecké řemeslo. Nebojí se dramatických pauz, nepřehrávají herecké situace, které by k tomu mohly svádět. Neviděli jsme ani hurónskou opileckou scénu Števa, přehnaný žárlivý výpad Laca s nožem proti tváři Jenůfky, ani Kostelničku coby šílenou vražedkyni čerstvě narozeného nemanželského dítěte, kterého se zbavila pro Jenůfčinu lepší budoucnost.

Podobně, jako byl příjemný závěr, byl příjemný i začátek představení. V nápadité a přehledné scéně se v úvodu sešli všichni účinkující, včetně muzikantů. Hudební doprovod děje, především v dramatických situacích, pomáhal divákům násobně emočně vnímat chvíle, při kterých mrazilo.

Představení se zdálo hodně těžké, ale konzumace byla příjemná. Být to jídlo, zůstalo by ležet ještě dlouho v žaludku. Mně tohle divadlo zůstalo ještě pár dní ležet v hlavě a vzpomínky na něj se mi ještě čas od času derou na mysl.

A teď si dáme Nemrtvou nevěstu ...

Rozhovor na pokračování...

Rozhovor se Zdeňkou Kotzotovou, členkou a herečkou Divadelního souboru Jiřího Voskovce v Sázavě, kterého byla dlouhá léta také vedoucí. Zdeňka, jakožto jeden z hlavních pořadatelů, stála u samotného zrodu Voskovcovy Sázavy a organizovala i následujících devatenáct ročníků. Bez jejího přičinění by jen těžko existovala Voskovcova Sázava tak, jak ji známe a milujeme. Jaké byly začátky dnes již oblíbené a pevně zakořeněné hudební přehlídky?

Jak vznikla prvotní myšlenka uspořádat v Sázavě divadelní přehlídku?

První myšlenka uspořádat v Sázavě přehlídku amatérských divadel nás přepadla dlouho před uskutečněním nultého ročníku, ale ukázalo se, že činoherních přehlídek je dost a pořadatelé mají problém s obsazením a návštěvností těchto přehlídek. Hudební amatérská přehlídka však chyběla. A tak jsme v roce 2000 připravili nultý ročník, to pro případ, že by se pořádání přehlídky nepovedlo.

Vzpomeneš si, jak náročné bylo nultý ročník připravit?

Začali jsme zjišťovat náročnost takové přehlídky z pohledu financí, náročnost na organizaci, zjišťovali jsme kontakty na amatérská divadla, která mají hudební představení, jak to jinde dělají s propagací přehlídky a co souborům obvykle poskytují. Nikdo z nás si nedovedl představit, kolik práce a času pořádání takové přehlídky znamená. A pak přišel první pátek a první představení...

(pokračování v dalším čísle)

VE ZPĚTNÉM ZRCÁTKU

Divadlo Máj Praha vzniklo v roce 1956, kdy se sešlo několik ochotnických nadšenců, kteří měli potřebu vyslovit se ke společenskému dění, a založilo divadelní soubor MAJ. Název byl kryptogramem: Malé Avantgardní Jevišťe. Čas si vyžádal prodloužení „áčka“ a vznikl tak současný Máj.

zdroj: www.divadlomaj.cz

„**Její pastorkyňa**“ je drama od Gabriely Preissovové, jež mělo premiéru roku 1890. Od Jenůfy, schovanky uznávané Kostelničky, se její milý Števo odvrátí v okamžiku, kdy je poraněna na tváři. Ve zrušení plánované svatby mu nezabrání ani vědomí, že s ním mladá dívka čeká dítě...

Dramatický příběh o nešťastné lásce, nemanželském dítěti, hrůzném činu a velké vině, si získal celosvětový vřelý hlas především díky Janáčkově opernímu zpracování.

Rozhovor s režisérem představení „Její pastorkyňa“, panem Jaroslavem Kodešem

Nejste stálým členem divadla Máj, jak jste se k režii tohoto souboru dostal?

Vedoucí souboru mě požádala o spolupráci. Měli souborové výročí, šedesát let, a protože většinou hrají pohádky, tak si na celovečerní hry úplně netroufali.

Jak byste sám sebe jako režiséra popsal?

Čím jsem starší, tím chci být důslednější. Chci větší pokoru od herců, ale nejsem žádný usurpátor, to vůbec ne. Dokonce o mně říkají, že jsem až moc hodný.

„Její pastorkyňa“ je klasika, kterou uvádělo, či stále uvádí, mnoho divadel. Viděli jste nějaké nastudování? Inspiroval jste se?

Já jsem jich viděl! Když ale hráli tuhle hru v Divadle na Vinohradech, tak jsem na ni záměrně nešel, protože jsme ji zrovna studovali i my. Naposledy jsem viděl operu.

Zasahoval jste do původního textu?

Hodně. Krátil jsem, také upravoval nářeční výrazy, které by v dnešní době už nikomu nic neřekly, snažil jsem se pro ně najít nějaká synonyma. Ten text je původně ke tříhodinové inscenaci a my jsme ji stihli za hodinu a čtvrt.

Jaký máte k původnímu textu vztah?

Já Preissovou miluju, a vůbec českou klasiku mám rád. A pak si myslím, že pořád je o čem hrát - i dneska.

Vaše „Její pastorkyňa“ měla premiéru v roce 2017, dočkala se tedy jistě mnoha repríz. Prozradíte kolika?

Kdybychom mohli tenhle rok hrát, tak by bylo repríz přes padesát, ale teď jich je asi šestačtyřicet.

Plánujete se souborem pracovat i do budoucna?

Ano, od ledna jsme domluveni na další spolupráci.

Dokážete si představit, jak by vypadal svět, kdyby neexistovalo divadlo?

Myslím si, že to ani není možné, protože aniž si to kolikrát uvědomujeme, tak divadlo hrajeme i mezi sebou, v civilu. Patří k našemu životu a nepotřebuje ani žádné kulisy. Divadlo bude vždycky.

Rozhovor s Marií Weigrichtovou, představitelkou role Kostelničky

Prozradila byste čtenářům Vaši hereckou minulost?

K divadlu jsem se dostala tak, že jsem si chtěla v sedmnácti letech ukrátkit dlouhé chvíle v Praze a kamarádka mě přihlásila. Předtím jsem neměla žádnou hereckou zkušenost, ale proběhl konkurz (v *Divadle Máj*, pozn. red.), na kterém jsem byla vybrána do role Oslice. Šlo o takovou malinkou roli, mně se ale v té pohádce moc líbila role Kohouta Kokrzníka. K mému štěstí představitelka Kokrzníka otěhotněla a já si ho zahrála. Byla to úžasná role, na kterou vzpomínám jako na svoji první, protože tu Oslici jsem ve finále vůbec nehrála.

Hrajete tedy převážně v pohádkách. Jaký je to pocit, skočit z pohádky do dramatické hry?

Je pravda, že takovou roli jsem dostala poprvé v životě. Jsem optimistický člověk, takže jsem většinou dostávala role vesnických holek, Káči nebo dvorních dam, případně roli Náhody, která provázela a spojovala celou pohádku. To mě vždy bavilo, přišlo mi, že hrát takové veselé role je mé poslání. Když si mě pan Kodeš vybral do role Kostelničky, nemohla jsem uvěřit, že bych já něco takového mohla hrát. Ze začátku i pan Kodeš říkal, že uvidíme, jestli to půjde (*smích*). Pak jsem se ale do té role zamilovala. Vzhledem k tomu, že v „Její pastorkyňi“ hodně hrají i se svou dcerou (*představitelka Jenůfy, pozn. red.*), tak jsem měla možnost hodně zkoušet i doma. Teď Kostelničku hrají ráda, i když to byl pro mě naprostý protiúkol.

Není pro Vás dramatická role, navíc takového rozsahu, psychicky náročná?

Myslím, že se mi to hraje dobře, protože jde o roli, do které se jen na chvíli vžiji. Nejsem to já, ale Kostelnička. Když odehrajeme, tak jsem to zase já, Máša.

Jak jste na tom hudebně?

Já nemám hudební vzdělání, v rodině jsem jediná, která na nic nehraje (*smích*). Občas si ráda zazpívám, ale nejsem vyloženě zpěvačka. Mám

raději, když nemusím zpívat sóla, protože z těch jsem nervózní, ze sólového zpěvu mám respekt. Děti jsou velmi hudebně nadané. Ve hře vystupuje i moje druhá dcera, která hraje ve sboru zpěvaček. Děti jsou nadané po tatínkovi, ne po mamince (*smích*).

Kolik z Vašeho volného času věnujete divadlu?

To se liší podle toho, v čem zkouším. Stává se mi, že třeba hostuji v jiném souboru, to mám pak dvě i tři zkoušky do týdne. Momentálně jsem ale žádné hostování nebrala a věnovala se zkoušení na pastorkyňi naplno. I když u nás v souboru jsme mezitím nazkoušeli už dvě pohádky. Připravovali jsme „Perníkovou chaloupku“, kde hrají Ježidědkka, což je strašně komická role, moc dobře se mi hraje. Kostelnička a Ježidědek jsou dvě úplně jiné roviny, ale obě role si užívám a těším se na ně! Škoda, že se teď tak málo hraje...

A dovedete popsat svět, ve kterém by žádné divadlo nebylo?

Pro mě divadlo znamená stát se na chvíli jiným člověkem. I když se jdu podívat na představení, tak se opět stávám někým jiným, dostanu se do hry jako její součást, jako divák. Pro mě je divadlo mnohem víc než televize. Neznám skoro žádný seriál, raději se setkávám s živým herectvím, ať už jsem na jevišti nebo v hledišti.

Jak to vidí divadelníci...

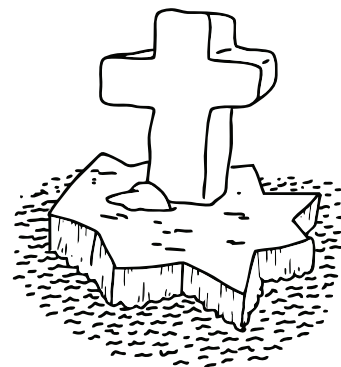
- Líbila se mi představitelka Jenůfy, ke které jsem si ale musela najít vztah. Nebyla mi hned jednoznačně sympatická, ale postupem času se mi její herecký projev, který byl takový syrový, suchý, strašně zalíbil. Hrála tak, jako by se snažila potlačit svoje city, úplně jsem jí věřila.

- Bylo zajímavé, jak protahovali dramatické scény tím mlčením, které bylo přesně na hraně - o dvě vteřiny déle a už by nevypadalo dramaticky, ale spíše jako neznalost textu.

- Krásně pojatá byla role Kostelničky.

- Velmi vydařené drama, s pěknými hereckými výkony v hlavních rolích.

... přehlídka v tužce

Výsledky hlasování

líbilo	21
líbilo s výhradami	0
nelíbilo	0

Vaše ohlasy na novinky, obsah přehlídkových listů nebo shlednutá představení uvítáme na tradiční e-mailové adrese vosknoviny@seznam.cz.

Všechna vydání V(n) budou postupně zveřejňována na webu a facebooku DS Jiřího Voskovce a též na facebooku přehlídky Voskovcova Sázava na odkazech:

www.divadlo-sazava.cz

www.fb.com/dsjvs

www.fb.com/voskovcovasazava